

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Medemblik

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

18 april 2013 / rapportnummer 2756-29

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Medemblik heeft het voornemen nieuwe bestemmingsplannen op te stellen voor zowel haar buitengebied als voor de dorpskernen, inclusief de overige bebouwingslinten. De gemeente wil ontwikkelingsruimte bieden aan haar agrarische sector enerzijds door schaalvergroting en modernisering van agrarische bedrijven en anderzijds door verbreding van de landbouw mogelijk te maken. In het gebied worden naast veehouderij ook glastuinbouw, bollenteelt en zaadverdelingsbedrijven mogelijk gemaakt. Daarnaast wil de gemeente de natuur -, cultuurhistorische - en landschappelijke waarden in het plangebied beschermen en versterken. Ter onderbouwing van de besluitvorming over de bestemmingsplannen door de gemeenteraad is een MER opgesteld. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over de bestemmingsplannen. De tekortkomingen betreffen:

- De onderbouwing van de effectiviteit van de maatregelen om te voorkomen dat effecten op Natura-2000 gebieden optreden als gevolg van stikstofdepositie;
- Inzicht in de huidige situatie qua dieraantallen in het plangebied versus de vergunde situatie;
- De huidige chemische en ecologische waterkwaliteit in het plangebied en de effecten daarop van de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt.

De Commissie adviseert om een aanvulling op het MER op te stellen alvorens een besluit te nemen. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Maatregelen om stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te voorkomen

Agrarische bouwpercelen krijgen bij recht een oppervlak van 1,0 ha, dat via een wijzigingsbevoegdheid kan worden verruimd naar 2 ha. Hiermee wordt ontwikkelruimte geboden voor agrarische bedrijven. Omschakeling naar intensieve veehouderij is niet toegestaan. Wel mag ieder agrarisch bouwblok worden benut voor grondgebonden veehouderij. Als deze ontwikkelruimte volledig wordt ingevuld met (melk)veehouderij (worst case-alternatief uit het MER), is er sprake van een aanzienlijke toename van ammoniakemissie. In de Passende beoordeling in het MER wordt geconcludeerd dat de ammoniakemissie een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tot gevolg kan hebben.

De Passende beoordeling spitst zich toe op de Natura 2000-gebieden Eilandspolder en Schoorlse Duinen. Daar is nu al sprake van een aantal kwalificerende habitats die teveel stikstofdepositie ontvangen. In het nabij gelegen Natura 2000-gebied IJsselmeer is dat voor nabijgelegen habitats en leefgebieden niet het geval. De toename van de stikstofdepositie kan in ieder geval leiden tot verdere overbelasting van de veenmosrietlanden in de Eilandspolder en de meest kritische habitats in de Schoorlse Duinen. Deze kwetsbare kwalificerende habitats blijven nog voor een lange periode overbelast.

Daardoor leiden alle beschreven alternatieven² tot aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden. Hierdoor beschrijft het MER in wezen geen uitvoerbaar alternatief. Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets³ met succes wordt doorlopen.

² Uit tabel 4.6 van het MER zou opgemaakt kunnen worden dat het alternatief zaadveredelingsbedrijven leidt tot een (beperkte) vermindering van stikstofdepositie op de relevante Natura 2000 gebieden. In het MER worden echter verder geen conclusies getrokken ten aanzien van dit alternatief. Ook lijkt het bestemmingsplan het mogelijk te maken om heen en weer te schakelen tussen de bestemming Agrarisch en de bestemming Agrarisch - Veredelingsbedrijf, waardoor er eerder sprake lijkt te zijn van een scenario.

³ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

2.1.1 Maatregelen

In de Passende beoordeling in het MER wordt gesteld dat er maatregelen denkbaar zijn om de depositie van stikstof te voorkomen. De volgende maatregelen worden genoemd:

- Uitbreiding beperken tot de huidige bouwvlakken;
- Uitbreiding helemaal niet toestaan, of uitsluitend onder de voorwaarde dat uitbreiding van de veestapel afhankelijk wordt gesteld van het niet toenemen van de stikstofdepositie in de Natura-2000 gebieden;
- Saldering binnen het plangebied;
- Beheermaatregelen in Natura 2000-habitats;
- Overige maatregelen als aanpassingen in voer en erfbeplantingen rond de stallen.

Het MER noemt deze maatregelen, maar werkt ze niet uit en onderbouwt niet hoe met deze maatregelen, of een combinatie daarvan, gegarandeerd kan worden dat de stikstofdepositie op Eilandspolder en Schoorlse Duinen niet toeneemt.

Bij iedere vorm van extra stal- of bouw(blok)ruimte is er in principe kans op toename van de ammoniakemissie en daarmee stikstofdepositie door groei van de veestapel. De gemeente heeft de Commissie, tijdens het bezoek dat zij aan het plangebied heeft gebracht, gemeld dat zij een toename van stikstofdepositie op het niveau van de bestemmingsplannen wil voorkomen, door er voor te zorgen dat de ammoniakemissie van agrarische bedrijven, ook bij uitbreiding van de veestapel, niet toeneemt ten opzichte van de huidige situatie. De gemeente wil hier invulling aan geven door een gebruiksregel in de bestemmingsplannen op te nemen.⁴

Het MER gaat nog niet op deze gebruiksregel in en biedt geen inzicht in de concrete maatregelen waarmee invulling gegeven kan worden aan deze regel. Welke middelen kunnen bedrijven inzetten om onder deze voorwaarde de geboden ontwikkelruimte te kunnen invullen? Wordt bijvoorbeeld gedacht aan het ombouwen van bestaande stalsystemen?⁵ Is dit een toepasselijke maatregel gezien de situatie in het plangebied? Zijn de meeste bedrijven nog niet overgeschakeld op emissiearme technieken? Oftewel, is deze winst in het plangebied daadwerkelijk te behalen? Indien dat het geval is, welke groei kan een bedrijf met een (voor de situatie in Medemblik) gemiddelde omvang met omschakeling naar een nieuw stalstelsel realiseren?

⁴ De gemeente wil in artikel 51 (Algemene gebruiksregels), onder strijdig gebruik opnemen: "het gebruik van gronden, gebouwen en/of overkappingen ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande veestapel waarbij een toename plaatsvindt van de stikstofdepositie vanaf het betreffende bedrijf of de betreffende gronden op het (de) maatgevende gevoelige Natura-2000 gebied(en)".

⁵ In het MER wordt gemeld dat de melkveehouderij nog niet beschikt over emissiearme technieken en daarmee nauwelijks mogelijkheden heeft om emissies te beperken. De Commissie merkt op dat inmiddels ook voor melkveehouderij emissiearme technieken voorhanden zijn.

De Commissie adviseert vanuit de specifieke situatie in Medemblik aan te tonen dat met behulp van het maatregelenpakket uit het MER of de bovengenoemde gebruiksregel in het bestemmingsplan toename van stikstofdepositie is te voorkomen, zodat kan worden uitgesloten dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden worden aangetast.

Omdat de gebruiksregel nog niet is uitgewerkt in het MER adviseert de Commissie te onderbouwen met welke middelen bedrijven invulling kunnen geven aan de gebruiksregel en of deze middelen reëel uitvoerbaar zijn, gezien de specifieke situatie in Medemblik.

2.1.2 Inzicht in vergunde versus feitelijke situatie

In het MER worden de CBS-meetingsgegevens gepresenteerd van de belangrijkste veehouderijsectoren binnen de gemeente Medemblik. Dit zijn de feitelijk aanwezige dieraantallen in 2011. Het MER geeft geen inzicht in de vergunde c.q. gemelde dierplaatsen op basis van het gemeentelijke vergunningenbestand in 2011. Hierdoor ontbreekt het inzicht in hoeverre de vergunde en feitelijke situatie met elkaar overeenkomen.

In de toelichting op de referentiesituatie op pagina 22 van het MER wordt terecht opgemerkt dat de feitelijke situatie de referentie vormt voor de alternatievergelijking in de Passende beoordeling. Omdat de gemeente in haar nieuwe bestemmingsplan een toename van stikstofdepositie op kwetsbare natuur wil voorkomen via de toepassing van bovengenoemde gebruiksregel (artikel 51.1 lid i, die uitbreiding van de veestapel niet toestaat als dit een toename van de N-depositie tot gevolg heeft), wordt hiermee impliciet verondersteld dat de vergunde situatie en feitelijke situatie overeenkomen. Als dat namelijk niet het geval is kan de ammoniakemissie, zonder bouwblokuitbreiding, nog steeds toenemen door invulling van de vergunde ruimte.

De Commissie adviseert om inzicht te geven in de feitelijke versus de vergunde aantallen dierplaatsen binnen de gemeente en te onderbouwen dat de vergunde situatie een goede weergave is van de feitelijke situatie.

2.2 Waterkwaliteit

Het MER gaat slechts summier in op de waterkwaliteit. Er wordt gemeld dat er KRW-lichamen voorkomen in het plangebied, en dat het Hoogheemraadschap maatregelen treft om de waterkwaliteit te garanderen. De Commissie acht het niet voldoende voor een MER om uitsluitend te verwijzen naar een andere instantie.

Het MER maakt niet duidelijk of zich in de huidige situatie knelpunten voordoen als gevolg van nutriënten, zware metalen en bestrijdingsmiddelen en zo ja, waar, in welke mate en met welke oorzaken.

De ontwikkelingsmogelijkheden in het voornemen kunnen leiden tot een toename van nutriënten en bestrijdingsmiddelen in het water, door groei van de veestapel, de bollenteelt en bepaalde teelten. Daarmee kunnen eventuele knelpunten verergeren en kan het behalen van KRW-doelstellingen worden bemoeilijkt.

In het MER wordt verslechtering van de waterkwaliteit uitgesloten omdat bij concrete initiatieven voldaan dient te worden aan diverse randvoorwaarden en eisen. Het MER gaat niet in op deze randvoorwaarden en eisen. Om effecten te voorkomen of te mitigeren zullen maatregelen noodzakelijk zijn. Deze maatregelen noch de effectiviteit daarvan zijn in het MER beschreven.

Het MER geeft verder niet aan op welke wijze de gemeente via het bestemmingsplan kan bijdragen aan het oplossen van knelpunten, c.q. verbetering van de chemische en ecologische waterkwaliteit.

De Commissie adviseert om:

- nader inzicht te geven over de aard, omvang en locatie van eventuele waterkwaliteitsknelpunten;
- te beschrijven welke negatieve effecten het voornemen kan hebben op de waterkwaliteit bijvoorbeeld door groei van de veestapel, de bollenteelt of bepaalde (opgaande) teelten;
- op hoofdlijnen aan te geven welke maatregelen nodig zijn om negatieve effecten te voorkomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van Medemblik

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Medemblik

Besluit: vaststellen van diverse bestemmingsplannen voor zowel het buitengebied als voor de dorpskernen

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C/D14;

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

De gemeente wil ontwikkelingsruimte bieden aan haar agrarische sector door schaalvergroting en modernisering van agrarische bedrijven en door verbreding van de landbouw mogelijk te maken. In het gebied worden naast veehouderij ook glastuinbouw, bollenteelt en zaadveredelingsbedrijven mogelijk gemaakt. Daarnaast wil de gemeente de natuur-, cultuurhistorische- en landschappelijke waarden in het plangebied beschermen en versterken.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 21 februari en 7 maart 2013

ter inzage legging MER: 8 maart 2013 t/m 18 april 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 maart 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 18 april 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. S. Bokma

ir. J.M. Bremmer (werkgroepsecretaris)

irs. S.R.J. Jansen

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot

duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies :

- Plan-MER Medemblik, Buitengebied en Kernen I, II, III en IV, projectnummer 700102.16795.00, 29-01-2013;
- Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Medemblik, code 114121, 29-01-2013;
- Bestemmingsplan Dorpskernen I, II, III en IV, 01-02-2013.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bestemmingsplan buitengebied Medemblik

ISBN: 978-90-421-3721-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

